

KIRJALLINEN KYSYMYS 205/2010 vp

Lähestymiskieltojen valvonnan lisääminen

Eduskunnan puhemiehelle

EU:ssa on vireillä lakiuudistus, jolla yhdessä unionin jäsenmaassa määrätty lähestymiskielto tulisi jatkossa voimaan myös muissa unionin jäsenmaissa. Suomi on jo ottanut myönteisen kannan EU:n puheenjohtajamaan Espanjan aloitteeseen lähestymiskielton laajentamiseksi. Lähestymiskieltoa on suunniteltu valvottavan sen pohjalta, missä maassa suojeltu henkilö oleskelee.

Espanja on ollut jo aikaisemmin edelläkävijä lähestymiskielton valvonnan suhteen. Nimittäin Espanjassa vuonna 2008 hallitus säati lain, jonka mukaan lähestymiskielton saaneet entiset puoliset määrättiin elektroniseen valvontaan. Tämän avulla perheväkivallan uhrien määrä on laskenut merkittävästi. Myös Virossa suunnitellaan lähestymiskielton valvonnan tehostamista elektronisesti. Suomessa oikeusministeri Tuija Brax on väläyttänyt mahdollisuutta, että tulevaisuudessa lähestymiskieltoa voitaisiin valvoa sähköisellä jalkapannalla.

11 000:sta tavallisesta pahoinpitelyrikoksesta jopa 75 % on sakkotuomioita. Useimmat uhrin elävät jatkuvassa pelossa, sillä kieltojen jatkuvat rikkomiset, uhkailut ja kiusanteot johtavat siis yleensä vain sakkotuomioihin. Lähestymiskielton valvontaa on tehostettava, sillä nykyään valvonta jää lähinnä suojellun henkilön vastuulle.

On pelättävissä, että resurssipulan vuoksi lähestymiskieltojen valvontaa ei kuitenkaan olla lisäämässä. Näin ei pitäisi olla, sillä Suomi on Euroopan maiden joukossa erottunut jo pitkään siinä, että olemme olleet perheväkivaltatilastojen jatkuvassa kärjessä. Myös Euroopan neuvosto on huomauttanut toistuvasti tehokkaammista toimista perheväkivallan estämiseksi.

Eduskunnan käsittelyyn ovat tulossa vielä esitutkintalaki ja pakkokeinolaki. Kun jalkapannan käytöstä saadaan lisää kokemusta, sama tekniikka voitaisiin siirtää lähestymiskielton valvonnan apuvälineeksi. Yhdessä riskikaavakkeen käyttöönoton kanssa nämä keinot voisivat todella lisätä suojellun henkilön turvallisuutta. Koska EU:n sisällä lähestymiskielton määrääminen ja valvonta vaihtelevat hyvin paljon, pitäisi siksi vähintään laajennetun lähestymiskielton yhteydessä ottaa käyttöön sähköinen valvonta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus varmistaa, että lähestymiskieltojen valvonta toteutuu ja että valvontaa todella lisätään?

Helsingissä 18 päivänä maaliskuuta 2010

Krista Kiuru /sd

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimit-
tanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kan-
sanedustaja Krista Kiurun /sd näin kuuluvan kir-
jallisen kysymyksen KK 205/2010 vp:

*Miten hallitus varmistaa, että lähesty-
miskieltojen valvonta toteutuu ja että
valvontaa todella lisätään?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos valmistelee parhaillaan poikkihallinnollista naisiin kohdistu-
van väkivallan vastaista ohjelmaa, joka sisältää
toimenpiteitä väkivallan ehkäisystä, uhrin suoje-
lusta sekä tekijän vastuuseen saattamisesta. Oh-
jelma valmistellaan neljän ministeriön (SM, OM,
STM, UM) yhteistyössä ja se viedään rahoitusar-
vioineen sisäisen turvallisuuden ministeriryh-
män hyväksyttäväksi keväällä 2010. Ohjelmassa
on tarkoitus selvittää kokonaisvaltaisesti lähesty-
miskiellon toimivuutta uhrin näkökulmasta ja
tehdä tarpeellisia toimenpide-ehdotuksia sen toi-
mivuuden parantamiseksi ja uhrin turvallisuuden
lisäämiseksi.

Moniammatillista menetelmää vakavan lähi-
suhdeväkivallan uusiutumisriskin tunnistamiseksi
ja siihen tehokkaammaksi puuttumiseksi kehi-
tetään eri ministeriöiden, rikosentorjuntaneu-
voston ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen
yhteistyöllä. Tämän riskinarviointimenetelmän
kehittäminen ja laajentaminen koko maahan on
tarkoitus sisällyttää naisiin kohdistuvan väkival-
lan vastaiseen ohjelmaan. Riskinarviointimene-
telmä voisi parantaa myös lähestymiskiellolla
suojattujen henkilöiden turvallisuutta.

Useissa maissa on kokeiltu tai käytössä erilai-
sia teknisiä järjestelyjä, joilla lähestymiskiellon
ja vastaavien järjestelyjen antamaa suojaa pyri-
tään parantamaan. Näiden kokemusten seuraami-
nen ja niistä oppiminen on tärkeää. Sähköisen
valvonnan tekniikka on viime vuosina kehittynyt
paljon. Hallitus on antanut eduskunnalle esityk-
sen valvontarangaistusta ja sähköistä valvontaa
avolaitoksissa koskevaksi lainsäädännöksi, jon-
ka on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2011. Tämän
lain valmistelun ja sen soveltamisen tuomia ko-
kemuksia on tarkoitus käyttää hyväksi, kun har-
kitaan lähestymiskiellon tehostamista sähköisel-
lä valvonnalla eräissä tapauksissa.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2010

Oikeusministeri Tuija Brax

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 205/2010 rd undertecknat av riksdagsledamot Krista Kiuru /sd:

Hur säkerställer regeringen att övervakningen av besöksförbud verkställs och att övervakningen faktiskt ökas?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Institutet för hälsa och välfärd bereder som bäst ett tväradministrativt program mot våld mot kvinnor. Programmet innehåller åtgärder för bekämpning av våld, skyddet av offret och att gärningsmannen ställs till svars. Programmet bereds i samarbete med fyra ministerier (IM, JM, SHM, UM) och det och dess finansieringsbedömning förs till ministerarbetsgruppen för den inre säkerheten som ska godkänna dem våren 2010. I programmet ska det genomgripande utvärderas hur fungerande besöksförbudet är från offrets synvinkel och läggas fram nödvändiga åtgärdsförslag till att förbättra dess funktion och att öka offrets säkerhet.

En multiprofessionell metod för identifieringen av risken för att allvarligt våld i nära förhållanden upprepas och ett effektivare ingripande i det utvecklas genom samarbete mellan olika ministerier, rådet för brottsförebyggande och Institutet för hälsa och välfärd. Avsikten är att utvecklingen av denna riskbedömningsmetod och utvidgandet av den till hela landet ska ingå i programmet mot våld mot kvinnor. Riskbedömningsmetoden kan också förbättra säkerheten av de personer som besöksförbudet avses skydda.

I flera länder har det provats eller används olika tekniska arrangemang som syftar till att förbättra det skydd som besöksförbudet och motsvarande arrangemang ger. Att uppfölja dessa erfarenheter och att lära sig av dem är viktigt. Tekniken i den elektroniska övervakningen har utvecklats mycket under de senaste åren. Regeringen har överlämnat till riksdagen en proposition om lagstiftning som gäller övervakningsstraff och elektronisk övervakning i öppna anstalter. Avsikten är att lagstiftningen börjar gälla den 1 januari 2011. Erfarenheter av beredningen och tillämpningen av denna lag ska utnyttjas när det övervägs en effektivisering av besöksförbudet med elektronisk övervakning i vissa fall.

Helsingfors den 31 mars 2010

Justitieminister Tuija Brax